

A Kúria dr. Kishonti Attila ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Rátkai György ügyvéd által képviselt alperes ellen kártérítés iránt a Tatabányai Munkaügyi Bíróságnál 2.M.404/2010. szám alatt megindított és másodfokon a Tatabányai Törvényszék 2.Mf.20.303/2012/10. számú ítéletével jogerősen befejezett perében az említett másodfokú határozat ellen a felperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

ítéletet:

A Kúria a Tatabányai Törvényszék 2.Mf.20.303/2012/10. számú ítéletét hatályon kívül helyezi, és a Tatabányai Munkaügyi Bíróság 2.M.404/2010/27. számú ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek - tizenöt nap alatt - 75.000 (hetvenötezer) forint együttes fellebbezési és felülvizsgálati eljárási költséget.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg az államnak - külön felhívásra - 240.000,- Ft (Kettőszáznegyvenezer forint) fellebbezési és 300.000,- Ft (Háromszázezer forint) felülvizsgálati eljárási illetéket.

Indokolás

A felperes módosított keresetében 5.000.000,- Ft nem vagyoni kártérítés megfizetésére és a perköltség viselésére kérte kötelezni az alperest.

A Tatabányai Munkaügyi Bíróság 2.M.404/2010/27. számú ítéletével kötelezte az alperest, hogy tizenöt napon belül fizessen meg a felperesnek 3.000.000,- Ft nem vagyoni kártérítést, és perköltséget.

Megállapította, hogy a felperes az alperes alkalmazásában állt gépkocsivezető munkakörben, amikor munkavégzés közben 2008. november 11. napján 04.00 órakor az o.A. város parkolójában rablótámadás érte. Koponyasérülést és sarokcsonttörést szenvedett el, melynek következtében 34%-os mértékű össz-szervezeti egészségkárosodás alakult ki nála. Mivel a felperes sérülései az alperes működési körébe eső fuvarozási tevékenység során keletkeztek, az alperes a kárfelelősség alól nem mentesülhet [Mt.174.§ (1), (2)].

A bíróság álláspontja szerint a felperest a kár bekövetkeztében vétkesség nem terheli, mert a pihenőhely kiválasztásánál úgy járt el, ahogy tőle elvárható volt, ezért kármegosztásnak helye nincs. A felperes perbeli balesetből eredő nem vagyoni kárát 3.000.000,- Ft-ban tartotta megalapozottnak, melynek megtérítésére az alperes az Mt. 177.§ (2) bekezdése alapján köteles.

Alperes fellebbezése folytán eljáró Tatabányai Törvényszék 2.Mf.20.303/2012/10. számú ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, a felperes keresetét elutasította. Kötelezte a felperest, hogy tizenöt napon belül fizessen meg az alperesnek 101.600,- Ft együttes első- és másodfokú perköltséget.

A törvényszék megállapította, hogy a kárt előidéző ok ismeretlen személyek magatartása, a rablótámadás volt, mely a felperest nem a fuvarozás során, hanem pihenő idejében érte, így az az alperes működési körén kívül esőnek minősül. Az, hogy a bárki által használható parkolóban a felperest megtámadták, a technika adott szintjén, a rendelkezésre álló idő alatt az alperes részéről nem volt elhárítható. Az alperes a biztonságos munkavégzés körülményeinek megteremtésére vonatkozó kötelezettsége körében előírta - különös tekintettel a d.e. fuvarteljesítések vonatkozásában - a hosszabb pihenő idő őrzött, biztonságos parkolóban történő igénybevételét, abban az esetben is, ha a vezetési időt túllépik. Ennek megfelelően a felperes kötelezettsége volt a megfelelő parkolóhely kiválasztása. A felperes a bizonyítási teherre vonatkozóan a másodfokú eljárásban tett ez irányú kioktatása ellenére nem bizonyította, hogy a rablótámadás az előírtaknak megfelelően kiválasztott, biztonságos és őrzött parkolóban érte. A kárt az alperes működési körén kívül eső elháríthatatlan ok idézte elő, ezért az alperes mentesül a kártérítési felelősség alól.

A felperes felülvizsgálati kérelmében elsődlegesen a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a kereseti kérelmének megfelelő ítélet hozatalát, másodlagosan a másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte. A felülvizsgálati érvelés szerint balesete a kötelező egészségbiztosításról szóló 1997. évi LXXXIII. törvény (Ebtv.) 52.§ (1) bekezdése alapján üzemi balesetnek minősül, ebből következően sérülése a munkaviszonyával összefüggésben keletkezett.

Hivatkozott arra, hogy a fuvarozásnak jogszabályban is meghatározott szerves részét képezi a kötelezően kiveendő pihenő idő, így az nem minősülhet a munkáltató tevékenységi körén kívülinek. Ezen felül a működési kör nem korlátozódik a munkáltató telephelyére sem. Ha a munkavállaló a munkáját szokásosan telephelyen kívül végzi, és a munka jellege, és a munkavégzés körülményei folytán a baleset veszélyének rajta kívül eső okból ki van téve, a munkáltató működési köre és a balesetet kiváltó ok közötti összefüggés fennáll, mert a munkavállaló a munkát a számára adott körülmények között köteles végezni, és az ezzel összefüggő veszélyhelyzettel a munkáltatónak is számolnia kell.

Utalt arra, hogy a kialakult bírói gyakorlat a működési kör fogalmát tágan értelmezi. Az egyik eseti döntés megállapította, hogy a rendszeresen szabad területen munkát végző munkavállalót ért kullancscsípés a munkáltató működési körébe esik, ezért a felelősség akkor is fennáll, ha a kullancscsípés - mint betegséget, kárt előidéző ok - nem volt elhárítható (MD II.389.). Álláspontja szerint mindezekből következően az őt ért káresemény a munkáltató működési körébe tartozik, és így az elháríthatatlanság kérdését már vizsgálni sem kell.

A felülvizsgálati érvelés szerint D.O.-ban nincsenek őrzött parkolók, az általa választott parkoló ugyanakkor kamerával

felszerelt és más gépjárművek által is igénybe vett terület volt, így biztonságosnak minősült. Vitatta az alperes által a helyszínről készített fényképek bizonyító erejét, hivatkozva arra, hogy nem az adott helyszínt ábrázolják, és az időközben eltelt négy évre tekintettel a körülmények is megváltozhattak.

A felülvizsgálati ellenkérelem a jogerős ítélet hatályában fenntartására és a felperes perköltségben marasztalására irányult. Az alperes arra hivatkozott, hogy az MK. 29. szerint a kárt előidéző ok akkor minősül a munkáltató működési körén kívül esőnek, ha az független a munkáltató tevékenységétől, tehát az előidéző ok és a munkáltató tevékenysége között nincs okozati összefüggés. Adott esetben az ismeretlen személy által elkövetett rablótámadás az alperes működésétől független volt, ezért azt a munkáltató működési körén kívül esőnek kell tekinteni.

Érvelése szerint a felülvizsgálati eljárásban nincs helye felülmérlegelésnek, a bizonyítékok ismételt egybevetésének és értékelésének (BH.44/1999.), továbbá nem állapítható meg a jogszabálysértés, ha a kérelem a bizonyítékok okszerű mérlegelését támadja (BH.401/1998.).

A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274.§-ának (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A felülvizsgálati kérelem részben alapos.

A felülvizsgálati kérelem tévesen hivatkozott az Ebtv. 52.§ (1) bekezdésében foglalt fogalommeghatározásra, e jogszabály ugyanis az egészségbiztosítás keretében igénybe vehető baleseti ellátásra vonatkozó szabályokat tartalmazza, és ezzel összefüggésben határozza meg az üzemi baleset - mint az ellátás egyik feltétele - fogalmát. A munkáltató kárfelelősségére vonatkozó szabályokat az Mt. 174.§-a tartalmazza.

A perben irányadó, a Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény (régí Mt.) 174.§ (1) bekezdése alapján a munkáltató a munkavállalónak munkaviszonyával összefüggésben okozott kárért vétkességére tekintet nélkül teljes mértékben felel.

A (2) bekezdés alapján mentesül a munkáltató a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy a kárt működési körén kívül eső elháríthatatlan ok, vagy kizárólag a károsult elháríthatatlan magatartása okozta.

A (3) bekezdés szerint nem kell megtéríteni a kárnak azt a részét, amelyet a munkavállaló vétkes magatartása idézett elő.

Az (5) bekezdés értelmében a munkáltató működési körébe esnek különösen a munkáltató által feladatai során kifejtett tevékenységgel összefüggő magatartásból, használt anyag, felszerelés, berendezés és energia tulajdonságából, állapotából, mozgatásából és működéséből eredő okok.

A felülvizsgálati eljárásban irányadó tényállás szerint a felperest a rablótámadás külföldi fuvarfeladat teljesítése közben kivett pihenőidő alatt érte, a sérülései, és az ebből eredő kára munkaviszonyával összefüggésben keletkezett, és ez az alperes objektív - vétkességére tekintet nélkül fennálló - kárfelelősségét alapozza meg.

Az elsőfokú bíróság a felperes balesetének az alperesnél fennállt munkaviszonyával való okozati összefüggését megállapította, az alperes fellebbezését elsődlegesen az Mt. 174.§ (2) bekezdése első fordulatóban foglalt mentesülési okra hivatkozással, másodlagosan a felperes vétkes közrehatására alapítottan terjesztette elő.

Az Mt. 174.§-ának (1) bekezdésében említett "munkaviszonnyal összefüggésben", és a (2) bekezdésben említett "működési kör" nem azonos fogalmak. A "munkaviszonnyal összefüggésben" kifejezés arra a tárgyi körre utal, amelybe tartozó károsodásért a munkáltató felel, a "működési kör" viszont a munkáltatónak a felelősség alóli mentesülésével áll szoros összefüggésben. A kimentés alapja ugyanis az, hogy a munkaviszonnyal összefüggésben keletkezett kár olyan okból következett be, amely nincs kapcsolatban a munkáltató működésével, és azt a munkáltató nem is háríthatta el. A működési kör nem korlátozódik a munkáltató telephelyére, ha a munkavállaló a munkáját a telephelyen kívül végzi, a munkavégzés során a munkavállaló a munka jellege és a munkavégzés körülményei folytán a baleset veszélyének rajta kívül eső okból ki van téve. Ilyen esetben általában azon az alapon állapítható meg a munkáltató működési köre és a balesetet kiváltó ok közötti okozati összefüggés, hogy a munkavállaló a munkát a számára adott körülmények között köteles végezni, az ezzel összefüggő baleseti veszélyhelyzettel a munkáltatónak is számolnia kell (MK 29.).

Perbeli esetben a fuvarozás közben igénybe vett pihenőidő csupán időben különült el a munkaidőtől (vezetési időtől), annak kivételére az alperes által üzembentartott gépjárműben került sor. Az alperes ugyan állította, hogy a felperesnek kifizetett napidíj részben a szállásköltségek fedezetére szolgált, azonban nem bizonyította a hosszabb pihenőidő fizetett szálláshelyen történő igénybevételenek kötelezettségét. A munkaköri leírás a pihenőidő helyszínére vonatkozó előírásokat nem tartalmaz, a gépjárművezetői kézikönyv rendelkezéséből - "fontos, hogy biztosítsa, hogyha hosszabb pihenőidőre, vagy alváshoz megáll, azt mindig őrzött, biztonságos parkolóban tegye" - pedig az következik, hogy a felperesnek a hosszabb pihenőidejét szokásosan a gépjárműben kellett töltenie.

Fentiek azt eredményezik, hogy adott esetben a pihenőidő, annak igénybevétele szervesen összefüggött a munkáltató működésével.

Helytállónan foglalt abban állást a másodfokú bíróság, hogy az alperes által hivatkozott BH.2008.53. számú eseti döntésnél nem képezte felülvizsgálat tárgyát az az ítéleti megállapítás, hogy a bankrablás a bank működési körén kívül esőnek minősül, ezen kívül a jelen ügyben a munkavégzés körülményei is eltérőek voltak a BH-ban közölt jogesettől, így a hivatkozott határozat ebben a perben nem irányadó.

Perbeli esetben a külföldi fuvarozás - annak helyszínére tekintettel - a gépjármű üzemeltetésével, és a közlekedéssel járó általános (szokásos) veszélyhelyzeten felül olyan további kockázattal is járt, amellyel az alperes tisztában volt,

ellenkérelmében ugyanis maga az alperes hivatkozott arra, hogy a felperes balesetét megelőzően a felperes egy másik kollégája esett dél-olaszországi rablótámadás áldozatául.

Mindezek alapján a másodfokú bíróság okszerűtlen mérlegeléssel jutott arra a következtetésre, hogy az adott esetben a felperest pihenőidejében ért rablótámadás az alperes működési körén kívül esőnek minősül, ezért az alperes a kárfelelősség alól nem mentesülhet az Mt. 174.§ (2) bekezdése alapján.

A perben az alperesnek kellett bizonyítania, hogy a felperes a kár bekövetkeztében vétkesen közrehatott, ezért a másodfokú bíróság tévesen oktatta ki a felperest a bizonyítási teher körében arra, hogy neki kell bizonyítania, hogy a támadás biztonságos és őrzött parkolóban érte, a bizonyítottság hiányát pedig megalapozatlanul értékelte a felperes terhére.

A munkaügyi bíróság az alperest 3.000.000,- Ft nem vagyoni kártérítés megfizetésére kötelezte, ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Az ítélet ellen a felperes nem fellebbezett, ezért a felülvizsgálati eljárásban az elsőfokú ítéletben megállapított marasztalási összegben felül kárigényét nem érvényesítheti [Pp. 271. § (1) bekezdés b) pont]..

A fentiek miatt a Kúria a másodfokú ítéletet hatályon kívül helyezte, és a fent kiegészített indokolással az elsőfokú ítéletet helybenhagyta (BH.1999.44., BH.1998.401.).

A Pp. 78.§ (1) bekezdés alapján kötelezte a pereszes alperest a felperes együttes fellebbezési és felülvizsgálati eljárási költsége megfizetésére.

A le nem rótt másodfokú és felülvizsgálati eljárási illetéket az alperes köteles viselni a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 13.§ (2) bekezdése és a Pp. 78.§ (1) bekezdése alapján.

Budapest, 2013. november 20.

Dr. Tallián Blanka s.k. a tanács elnöke, Dr. Pesthyné dr. Pámer Andrea s.k. előadó bíró, Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. bíró

A kiadmány hitelül:
bírósági tisztviselő